

Natura 2000-veldbezoek Wierdense Veld

3 september 2020

NMBR

29 september 2020

Colofon

Uitgave

Provincie Overijssel

EDO-registratiekenmerk

<regkenmerk>

Datum

29 september 2020

Auteur

[REDACTED] J

Adresgegevens

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2

[REDACTED] J

[REDACTED] J [REDACTED] J

Telefoon [REDACTED] J J

Fax [REDACTED] J

www.overijssel.nl

[REDACTED] J

Natura 2000-veldbezoek

Wierdense veld

3 september 2020

Inleiding

Op 3 september 2020 vond het Natura 2000-veldbezoek aan het Wierdense Veld plaats. Dit veldbezoek staat in het verlengde van de reeks aan PAS-veldbezoeken die plaatsvonden toen het PAS (Programma Aanpak Stikstof) nog in werking was (2015 – 2019). Het doel van dit veldbezoek is en om met elkaar de beheerplanmaatregelen die in het gebied hebben plaatsgevonden en gaan plaatsvinden kort te evalueren. Tevens dient het veldbezoek om de verbinding te versterken tussen provincie, terreinbeheerder en eventuele gebiedspartners. Ondanks dat er bij de Natura 2000-veldbezoeken (voorheen PAS-) herhaaldelijk wordt gekeken naar de ontwikkeling op bepaalde plekken, dient het niet als vervanging van de reguliere monitoringssystematiek. Dit jaar heeft [REDACTED] de rol van [REDACTED] overgenomen als gebiedsecoloog vanuit Landschap Overijssel.

Aanwezigen:

Namens de TBO: [REDACTED]

Namens Provincie Overijssel: [REDACTED]

Route

In de onderstaande kaarten is de route van het veldbezoek weergegeven. Deze route is vergelijkbaar met die van het PAS-veldbezoek in 2019.

Startpunt: 9:30 Schaapskooi, Dalkruid/Hortmeerweg te Nijverdal

Eindpunt: 12:15 nabij [REDACTED] te [REDACTED]

Figuur 1: route veldbezoek

Bezochte locaties

De bezochte locaties en discussiepunten worden hierna verder beschreven in de volgorde van de route zoals weergegeven in de bovenstaande figuur. In bijlage 1 zijn twee detailkaarten opgenomen met een topografische ondergrond van het gebied en bijbehorende toponiemen.

1. Voorbespreking – Vogelobservatiepunt

Bij het vogelobservatiepunt hebben we het doel van het veldbezoek besproken en de route gepland. Het gebiedsproces in het Wierdense Veld is het afgelopen jaar wat anders gegaan dan in de andere gebieden. De realisatie van de ontwikkelopgave is uitgesteld vanwege een strategische verkenning naar de kansen voor het Wierdense Veld. Deze verkenning is uitgevoerd omdat het benodigde maatregelenpakket voor hoogveenherstel in de nadere uitwerking beduidend groter bleek dan eerder in de gebiedsanalyse was berekend. Er is hierbij niet alleen een conflict tussen het (huidige) agrarisch gebruik en de aanwezige natuurwaarden, maar ook drinkwaterwinning speelt hierbij een grote rol. Verdroging is voor zowel het hoogveen als het omliggend agrarisch gebied problematisch.

Hortmeerweg met uitzicht op centraal gelegen deel Wierdense Veld

2. Zuidelijk deel Notterveen

oostzijde Prinsendijk

De oostkant van de Prinsendijk is vernat sinds de plaatsing van de folieschermen in 1985, onder de Prinsendijk. Bovendien is de Prinsendijk bij de werkzaamheden aan het foliescherm opgehoogd. Kenmerkende soorten zijn ondanks de droogte van de afgelopen jaren nog wel aanwezig. Hier komt waterveenmos op grote schaal voor. Er is echter nog geen sprake van bultvorming op betekenende schaal. Hoogveenveenmos en wrattig veenmos komen wel voor, maar als losse bultjes.

Natte laagtes met veenvorming

Aan de zuidzijde van het Notterveen liggen enkele mooi ontwikkelde slenken. Hierin komt Waterveenmos voor, evenals Ronde zonnedauw, Veenpluis en Witte snavelbies. Daarnaast is er her en der sprake van bultvorming door veenmossen. Op enkele plekken komen Kleine veenbes en Lavendelheide voor. Deze plekken zijn echter niet kwalificerend als actief hoogveen vanwege te beperkte structuur.

Eén laagte is op grote schaal begroeid met riet (zie locatie 2, figuur 1 rechts). Dit wijst op contact met het grondwater.

Locatie 2, figuur 1: veenplas in de hoogveenvegetatie (links) en lek in het veen met rietvegetatie (rechts)

Locatie 2, figuur 2: Herstellend hoogveen met dennenopslag (linksonder) en lavendelhei (rechtsonder)

Locatie 2, figuur 3: Herstellend hoogveen, grazig (links) en met droger gedeelte met struikheide (rechts)

Locatie 3: Noordwestzijde Wierdense Veld, ten westen van de Prinsendijk met H7120 Herstellend hoogveen.

Op deze locatie zijn nog enkele delen van het gebied vrij vochtig, min of meer op de plaatsen waarvan bekend is dat nog restveen aanwezig is. Hier is sprake van een veenheide-achtige vegetatie, waar in de natste delen (ondiepe laagtes) sprake is van veenvorming. De randen lopen geleidelijk over in de omgeving. Hier komen Kleine veenbes, Lavendelheide en Veenbies voor. Er is echter geen sprake van bultvorming door veenmossen. De veenmossoorten die dit faciliteren (zoals bijv. Fraai veenmos) ontbreken.

Verspreid in dit gebied liggen een aantal kleine veenputjes (met een omvang van ca. 1 tot 2 m²). Ecologisch adviesbureau Ecogroen heeft voor het veldbezoek in september 2019 de (grotere) slootjes en greppels in het gebied al geïnventariseerd. Een deel van deze watergangen heeft een verdrogende werking op het veen. Mogelijk leiden de kleinere veenputten ook (lokaal) tot enige verdroging. Deze verkenning wordt door Landschap Overijssel meegenomen in de planning voor de uitvoering van de interne (hydrologische herstel)maatregelen.

Op locatie 3 was in de weken voorafgaand aan het veldbezoek 2020 door floristen een melding gedaan dat klokjesgentianen ten gevolge van maa- of plagwerkzaamheden werden verwijderd. Tijdens het veldbezoek werden door en geen klokjesgentianen (meer) aangetroffen op deze locatie.

Locatie 3. Bekende groeiplaats klokjesgentiaan

Locatie 4. Veen ten westen van Hortmeerweg

Op deze locatie staat het waterveenmos al geruime tijd droog. Aan wortels van de pollen pijpenstrootje is te zien dat het waterpeil op deze locatie eerder een stuk hoger stond. Sinds 2012 is de oppervlakte waterveenmos in het Wierdense veld toegenomen, maar is het oppervlak aan bultvormende veenmossen zoals hoogveenveenmos en wrattig veenmos afgenomen. Juist die zijn noodzakelijk voor kwalificerend actief hoogveen.

Deze locatie werd ten tijde van het veldbezoek (extensief) beweide door de schaapskudde.

Locatie 4: Schaapskudde Wierdense Veld

Locatie 5: Kwalificerend hoogveen in het Huurnerveld

In het Huurnerveld waren vochtige laagtes aanwezig waarin veenvorming zichtbaar is. Op het moment van het veldbezoek, in september, stond er geen water in deze laagtes. De bodem is nog wel vochtig. Er zijn bultvormende veenmossen als Hoogveenveenmos en Wrattig veenmos aanwezig. Tevens zijn Kleine veenbes, Ronde zonnedauw, Veenpluis en Witte snavelbies aanwezig.

Wanneer de PAS-maatregelen zijn uitgevoerd (aankoop en inrichting van percelen aan de buitenranden van het Wierdense Veld, peilverhoging en dempen van de Hoogelaarsleiding), zal water beter in het gebied vast gehouden worden. Dit komt de veenontwikkeling verder ten goede (herstel van het hoogveen en behoud actief hoogveen). Uit recent ecohydrologisch onderzoek blijkt dat er voor het realiseren van de Natura 2000-doelen (Herstellend hoogveen) aanvullende maatregelen nodig zijn aan de oostzijde van het Wierdense Veld. Tevens is de drinkwateronttrekking ongunstig voor de hoogveenvorming. Hierover wordt een strategische discussie gevoerd tussen Provincie Overijssel en het Ministerie van LNV (met een uitstap naar Brussel). Er is tot op heden nog geen definitief maatregelenpakket vastgesteld.

Locatie 5: Dophei en bultvormende veenmossen

Conclusie

Het Wierdense Veld verdroogt. Er zijn maatregelen nodig om verdere achteruitgang van het hoogveen tegen te gaan. Er is vanwege een politieke discussie nog geen definitief maatregelenpakket vastgesteld voor de externe maatregelen. Wel is er afgelopen jaar groen licht gegeven voor de uitvoering van de interne maatregelen. Het gebiedsproces is gepauzeerd tot er een politiek besluit wordt genomen over de te nemen maatregelen. Hierna moet het gebiedsproces weer in gang worden gezet. Op dat moment zal de rol van de gebiedsecoloog vanuit de Provincie Overijssel en vanuit Landschap Overijssel ook weer intensiveren.

Actiepunten

1. neemt contact op met de trekker van de strategische verkenning Wierdense Veld om op de hoogte te worden gebracht van de meest actuele inzichten hierin. Wanneer mogelijk deelt zij dit in een volgend overleg met

Natura 2000-veldbezoek Wierdense Veld

Figuur 1.2: Huurnerveld. De rode nummers komen overeen met de in deze notitie beschreven locaties.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen